

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2010. július 20.)

a Portugália által a BPP számára állami garancia formájában nyújtott C 33/09 (korábbi NN 57/09, CP 191/09) állami támogatásról

(az értesítés a C(2010) 4932. számú dokumentummal történt)

(Csak a portugál nyelvű szöveg hiteles)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2011/346/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre (a továbbiakban: EUMSZ) és különösen annak 108. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 62. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

miután felhívta a közvetlen érdekelteket, hogy a fenti rendelkezéseknek megfelelően tegyék meg észrevételeiket⁽¹⁾, és ezen észrevételek figyelembevételével,

mivel:

- (1) E határozat a Portugália által a Banco Privado Português (a továbbiakban: BPP) számára állami garancia formájában nyújtott állami támogatásra vonatkozik.

1. ELJÁRÁSI SZEMPONTOK

- (2) 2009. március 13-án a Bizottság határozatában (a továbbiakban: a megmentési célú támogatásról hozott határozat)⁽²⁾ jóváhagyta az állami garanciát, amely a BPP számára 2008. december 5-én hat portugál bank által nyújtott 450 millió EUR értékű kölcsön fedezetéül szolgált. A Bizottság az intézkedést az EK-Szerződés 87. cikke (3) bekezdésének b) pontja (jelenleg az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja) alapján hat hónapos időszakra engedélyezte, feltételezve, hogy a portugál hatóságok eleget tesznek kötelezettségvállalásuknak, amely szerint hat hónapon belül (azaz 2009. június 5-ig) szerkezetátalakítási tervet nyújtanak be.
- (3) 2009. július 15-én a Bizottság felkérte a portugál hatóságokat, hogy sürgősen nyújtsák be a BPP szerkezetát-

alakítási tervét. Mivel a kért terv benyújtására nem került sor, a 2009. október 6-án kelt levelében a Bizottság az EK-Szerződés 93. cikkének alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet⁽³⁾ 5. cikkének (2) bekezdése szerint emlékeztető levelet küldött.

- (4) 2009. november 10-én a Bizottság az állítólagos állami támogatási intézkedés tekintetében megindította a hivatalos vizsgálati eljárást. Ugyanezen határozatában a Bizottság tájékoztatásnyújtásra szólította fel Portugáliát, és arra kérte, hogy 2009. december 22-ig nyújtsa be a szerkezetátalakítási tervet.

- (5) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában*⁽⁴⁾ 2010. március 6-án tették közzé. A Bizottság felkérte a közvetlen érdekelteket, hogy az állami támogatással kapcsolatban nyújtsák be észrevételeiket. Az észrevételek a 2010. április 6-án kelt levélben érkeztek meg egy harmadik érdekelt féltől, aki személyazonossága bizalmas kezelését kérte.

- (6) A Bizottság 2010. március 12-i levelében információkat kért Portugáliától, amelyre Portugália a 2010. április 13-án kelt és 2010. április 14-i érkezéssel iktatott levelében válaszolt.

- (7) A közvetlen érdekeltek észrevételeit a 2010. április 15-én kelt levélben juttatták el Portugáliához. Portugália ezen észrevételekre a 2010. május 13-án kelt és 2010. május 14-én iktatott levelében válaszolt.

- (8) A Bizottság 2010. április 29-én további információkat kért, amelyeket Portugália a 2010. május 13-án kelt levelében küldött meg. Portugália a 2010. június 15-én és 21-én kelt levelében további információkat bocsátott rendelkezésre.

⁽¹⁾ HL C 56., 2010.3.6., 10. o.

⁽²⁾ HL C 174., 2009.7.28., 1. o.

⁽³⁾ HL L 83., 1999.3.27., 1. o.

⁽⁴⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

2. A KEDVEZMÉNYEZETT ÉS AZ INTÉZKEDÉS

2.1. A kedvezményezett

- (9) A BPP portugáliai székhelyű pénzintézmény, amely magánbanki, vállalati tanácsadói és magántőke-szolgáltatásokat nyújt. A BPP ügyfelei magán és intézményes betétesek, köztük öt kölcsönös mezőgazdasági hitelbank (*caixas de crédito agrícola mútuo*), egy takarékpénztár (*caixa económica*), több nyugdíjalap, biztosítótársaságok és egyéb ügyfelek. A BPP Portugáliában, Spanyolországban, valamint kisebb mértékben Brazíliában és Dél-Afrikában van jelen.
- (10) A BPP részvényeit nem jegyzik a tőzsdén, és így a részvények piaci értéke nem figyelhető meg. 2008. június 30-án a BPP összes eszközének mérlege 2,9 milliárd EUR-t tett ki, amely a portugál bankágazat összes eszközének kevesebb mint 1 %-át képviseli. A BPP a Privado Holding SGPS (*sociedade gestora de participações sociais*) S.A. csoport teljes tulajdonában van. 2008. június 30-án e holdingtársaság részvényei többsége (51,5 %) 12 részvényes tulajdonában volt. 2009-ben a Privado Holding csoportnak 187 alkalmazottja volt, akik közül 148 a BPP számára dolgozott.

2.2. A bank pénzügyi nehézségei

- (11) A portugál hatóságok szerint a globális gazdasági helyzet romlása miatt a BPP likviditási nehézségekkel szembesült, ami jelentősen csökkentette a bank likviditás-kezelési képességét.
- (12) 2008. november 24-én a BPP tájékoztatta a Portugál Központi Bankot (a továbbiakban: Portugál Bank), hogy fennáll annak a kockázata, hogy nem tud eleget tenni fizetési kötelezettségeinek. A BPP számára ezt követően lehetővé tették, hogy 2008. december 1-jétől valamennyi kifizetését felfüggeszse.
- (13) 2008. december 5-én a BPP az alábbiakban ismertetett feltételek mellett 450 millió EUR összegű kölcsönt kapott, amelyért az állam vállalt garanciát. A kölcsön és a garancia csupán a BPP-nek a 2008. november 24-én a mérlegbe bevezetett kötelezettségeit fedezte, valamint a kölcsön csak a betétesek és más hitelezők kifizetésére volt felhasználható, nem pedig a csoport más tagjai kötelezettségeinek fedezésére.

2.3. A sürgősségi támogatási intézkedés

- (14) 2008. december 5-én a BPP 450 millió EUR-s összegre vonatkozó, állami garanciával támogatott hitelmegállapodást írt alá, amelyet hat jelentős portugál bankkal (Banco Comercial Português, S.A., Caixa Geral de Depósitos, S.A., Banco Espírito Santo, S.A., Banco BPI, S.A., Banco

Santander Totta, S.A., Caixa Central – Caixa Central de Crédito Agrícola Mútuo CRL; a továbbiakban: bankszindikátus) kötött. A kölcsön futamideje hat hónap volt, amelyet két évre lehetett meghosszabbítani, és a kamatláb EURIBOR + 100 bázispont volt. A kölcsön ellentételezését annak alapján határozták meg, hogy a tranzakció idején mekkora volt a hitelező bankok általi finanszírozás költsége.

- (15) A portugál hatóságok szerint állami garancia nélkül a BPP-t egyetlen hitelező sem lett volna hajlandó ésszerű mértékben finanszírozni a bank nehéz pénzügyi helyzete miatt. A kölcsönt kísérő állami garanciát a 112/97 sz. törvény alapján nyújtották, azaz a Bizottság által 2008. október 29-én jóváhagyott portugál garanciarendszer⁽⁵⁾ (60-A/2008 sz. törvény) keretén kívül. A portugál hatóságok különösen azt állapították meg, hogy a BPP fokozódó pénzügyi romlása és a tranzakcióhoz kapcsolódó különleges kockázatok miatt az általános garanciarendszer, amely a fizetőképes bankokra korlátozódik, nem lenne megfelelő keretrendszer a bank számára nyújtott állami beavatkozáshoz.
- (16) Az állami garanciáért fizetett ellentételezést 20 bázisponton rögzítették, figyelembe véve a BPP által nyújtott biztosítékokat.
- (17) A biztosíték az alábbiakból áll: i. számos eszközre vonatkozó elsődleges zálogjog, a Portugália, a BPP és a Portugál Bank között kötött szerződésben meghatározottak szerint; valamint ii. első szintű jelzálog, amelynek tárgyát a BPP ingatlan javai képezik. A biztosíték értékét a portugál hatóságok 672 millió EUR-ra becsülték a hitelmegállapodás és a garanciamegállapodás aláírásakor⁽⁶⁾. A biztosítéknyújtást az Államkincstár, a BPP és a Portugál Bank által aláírt megállapodás szabályozza, amelyben az Államkincstár nevében a Portugál Bankot nevezik ki letétkezelőként és biztosítékkezelőként. A portugál hatóságok szerint a portugál állam – a nemzeti jog szerint – kivételezett és elsőbbségi jogokat élvez a biztosíték felett.
- (18) Az állami garanciával fedezett kölcsön érvényessége idejére a BPP kötelezettséget vállalt arra, hogy a tulajdonában álló akkori és jövőbeli eszközöket nem értékesíti, nem nyújtja őket fedezetként, illetve más módon nem értékesíti őket.
- (19) A sürgősségi támogatási intézkedés Bizottság általi vizsgálata kapcsán Portugália kötelezettséget vállalt arra, hogy az állami beavatkozást követő hat hónapon belül (azaz 2009. június 5-ig) benyújtja a BPP szerkezetátalakítási tervét.

⁽⁵⁾ A portugál hitelintézetek garanciarendszeréről szóló NN 60/2008 sz. ügyben 2008. október 29-én hozott határozat.

⁽⁶⁾ A portugál hatóságok benyújtották a Portugál Bank 2010. május 7-én kelt új becslését, amely a biztosítékokat 582 millió EUR-ra értékelte.

(20) A 2009. március 13-i határozatában a Bizottság az intézkedést az állami garancia nyújtásától számított hat hónapos időszakra, azaz 2009. június 5-ig jóváhagyta. A Bizottság szükségesnek ítélte meg a szerkezetátalakítási terv 2009. június 5-ig történő benyújtását, az ellentételezés kivételesen alacsony szintje miatt.

(21) A garancia érvényességének az eredeti hat hónapos időszakon túli meghosszabbítása érdekében a portugál hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy egy specifikus értesítést nyújtanak be a Bizottságnak.

(22) A fent említett kötelezettségeinek Portugália nem tett eleget.

2.4. A sürgősségi támogatási intézkedés meghosszabbítása

(23) A 2009. június 23-i elektronikus levelében Portugália tájékoztatta a Bizottságot arról, hogy az állami garancia további hat hónapos időszakra való meghosszabbításáról határozott (a Pénzügyminisztérium 2009. június 5-i 13364-A/2009 sz. határozata). Portugália azonban nem jelentette be a meghosszabbítást a Bizottságnak, és a jóváhagyását sem kérte.

(24) Mivel a Bizottság a támogatást 2009. június 5-ig hagyta jóvá, a megmentési támogatás 2009. június 6-ával jogellenessé vált.

(25) A BPP hivatalnokai 2009. április 24-én helyreállítási tervet nyújtottak be a Portugál Banknak.

(26) A 2009. június 5-én kelt levélben a portugál hatóságok tájékoztatták a Bizottságot arról, hogy a BPP szerkezetátalakítási tervének benyújtása azért késett, mert a Portugál Bank nem fogadta el a BPP által javasolt helyreállítási és szerkezetátalakítási tervet.

(27) 2009. június 9-én a Pénzügyi és Közigazgatási Minisztérium közzétette az „Esclarecimento do Ministério das Finanças e da Administração Pública – Decisão relativa ao Banco Privado Português” (a Pénzügyi és Közigazgatási Minisztérium pontosítása – a Banco Privado Português vonatkozásában hozott határozat; a továbbiakban: a 2009. június 9-i dokumentum) című dokumentumot, amely megállapítja, hogy a BPP által 2009. április 24-én a Portugál Banknak benyújtott helyreállítási és szerkezetátalakítási terv – többek között – egy feltőkésítési műveletet javasolt, amelyhez az állam 150 és 200 millió EUR közötti összeggel járult volna hozzá törzsrészesvények, elsőbbségi részesvények és hozam nélküli kiegészítő kötelezettségek formájában. E tervet nem fogadták el, és úgy tekintették, hogy „nem felel meg sem a 63-A/2008 sz. törvényben meghatározott feltőkésítési szabályoknak, sem pedig – tekintettel arra, hogy az ügyben állami

támogatásról van szó – a közösségi versenyszabályoknak való megfelelés biztosítását célzó európai uniós iránymutatásoknak sem”.

(28) A 2009. június 9-i dokumentum arról is beszámolt, hogy a BPP számos ügyfele bízta megtakarításait a bankra, amely ezeket offshore joghatósági területen székhellyel rendelkező közbeiktatott vállalkozások tucatjainak pénzügyi eszközeibe fektette be (abszolút hozamú eszközök). Az e termékekben rejlő kockázatok ellenére a BPP rögzítette a díjazás mértékét és a lejáratkor garantálta az ügyfelek által befektetett tőkét. A felügyeleti hatóságokat nem értesítették e megtérülésre vonatkozó garanciáról, amelyet a bank mérlegébe sem foglaltak bele és tüntették fel. E kötelezettség eltitkolása révén a bank részvényeseinek nem kellett több tőkeinjekciót végrehajtaniuk annak érdekében, hogy a hatályos jogi és szabályozási követelményeknek megfeleljenek. Ezenfelül, a 2009. június 9-i dokumentum szerint, a Portugál Értékpapír-piaci Bizottság (Comissão do Mercado de Valores Mobiliários; a továbbiakban: PÉB) és a Portugál Bank súlyos szabálytalanságokat talált, amelyek a BPP részéről büntetendő cselekménynek minősülnek.

2.5. Az abszolút hozamú befektetési termékek helyzete

(29) A 2009. június 9-i dokumentumban a portugál hatóságok megállapították, hogy a felügyeleti hatóságokkal egy olyan megoldást vizsgáltak, amely minimalizálta volna a BPP azon ügyfeleinek veszteségeit, akik birtokában abszolút hozamú eszközök voltak és befektetésük veszélybe került. A kormány által elképzelt megoldás többek között az alábbiakat tartalmazta: 1. egy új pénzügyi eszköz létrehozása, amely az aktuális közvetett abszolút hozamú portfóliót képviseli, a befektetők aktuális helyzetének helyettesítésére; 2. a pénzügyi eszközt egy olyan, BPP-től független jogalany bocsátaná ki és kezelné, amely a nemzeti bankintézetek tulajdonában és irányítása alatt áll.

2.6. A hivatalos vizsgálati eljárás és a sürgősségi támogatási intézkedés második meghosszabbítása

(30) 2009. július 15-én a Bizottság felkérte a portugál hatóságokat, hogy sürgősen nyújtsák be a BPP szerkezetátalakítási tervét, ha átmeneti formában is, felhívva figyelmüket arra, hogy a megmentési támogatás 2009. június 6-tól jogellenessé vált.

(31) Mivel a kért terv benyújtására nem került sor, a 2009. október 6-án kelt levelében a Bizottság a 659/1999/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint emlékeztető levelet küldött.

(32) 2009. november 10-én a Bizottság az állítólagos állami támogatási intézkedés tekintetében megindította a hivatalos vizsgálati eljárást. Ugyanezen határozatában a Bizottság tájékoztatásnyújtásra szólította fel Portugáliát, és arra kérte, hogy 2009. december 22-ig nyújtsa be a szerkezetátalakítási tervet.

- (33) Az eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatot az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ⁽⁷⁾ tették közzé. A Bizottság felkérte a közvetlen érdekelteket, hogy az állami támogatással kapcsolatban nyújtsák be észrevételeiket.
- (34) 2009. december 3-án a portugál hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy az állami garancia érvényességét további hat hónappal hosszabbították meg. A portugál hatóságok szerint az állam kényszerítve volt a garancia időtartamának meghosszabbítására, mivel a BPP azonnali megszűnése egyértelműen veszélyeztette volna az éppen megfontolás alatt álló megoldást. Mivel a BPP nyilvánvalóan nem volt abban a helyzetben, hogy a kölcsönt visszafizesse, a BPP számára kölcsönt nyújtó bankok a futamidőt további hat hónappal hosszabbították meg az akkori feltételek megváltoztatása és további finanszírozás nélkül, azzal a feltétellel, hogy a vonatkozó állami garancia érvényessége is meghosszabbodik.
- (35) Következésképpen 2009. december 5-én az állami garancia érvényességét további hat hónappal meghosszabbították. A meghosszabbítást nem jelentették be a Bizottságnak: a portugál hatóságok csupán tájékoztatták a Bizottságot arról, hogy a kölcsönhöz nyújtott garanciát megújítják.
- (36) 2010. február 25-én a portugál hatóságok levelet küldtek, amelyben elmagyarázták, hogy a kormány által megfontolt elemek szolgáthatják azon probléma megoldását, amelyet a BPP okozott ügyfelei jelentős részének, nevezetesen az abszolút hozamú befektetési termékek befektetőinek.
- (37) Ugyanezen levelükben a portugál hatóságok tájékoztatták a Bizottságot arról, hogy 2009. december 11-én a kormány a következőkről határozott:
- i. egy zárt és nem harmonizált különleges befektetési alap létrehozása (Fundo Especial de Investimento; a továbbiakban: KBA), amely az abszolút hozamú befektetési termékek forrásaiból (bruttó eszközök és kötelezettségek) áll, és amelyet az alábbiak jellemeznek: a) a különleges befektetési alap passzív kezelése; b) természetbeni részvényjegyzés; c) négyéves megbízatás, amelyet a részvénytulajdonosok közgyűlésének határozata legfeljebb tíz éves időtartamra hosszabbíthat meg (1. részvény = 1 szavazat); d) az ügyfelek önkéntes tagsága;
 - ii. a 450 millió EUR-s kölcsön állami garanciájának megújítása a különleges befektetési alap létrehozásának időpontjáig;
 - iii. a betétgarancia alap (Fundo de Garantia de Depósitos, a továbbiakban: BA) aktiválása, amely garantálja az egyes befektetők készpénzhitel-egyenlege teljes értékének visszafizetését, amennyiben ez az érték nem lépi túl a 100 000 EUR-t, valamint a befektetők kompenzációs rendszerének (Sistema de Indemnização aos Investidores; a továbbiakban: BKR) aktiválása, amely garantálja a befektetőnkénti legfeljebb 25 000 EUR összegű kompenzációt a törvény által megszabott feltételek mellett, és nem foglal magában semmilyen állami forrást sem;
 - iv. a KBA-hoz csatlakozott ügyfelek számára 250 000 EUR-ig terjedő összegben nyújtott biztosítás, feltéve, hogy megfelelnek a BA és a BKR kritériumainak; így az ügyfél bevételei – a BA-ból és a BKR-ből, valamint a KBA-ból származó kifizetések formájában – és a befektetések névleges értéke (250 000 EUR összegű felső határig) közötti esetleges negatív különbséget az állam biztosítja.
- (38) A portugál állam által a KBA befektetőivel kapcsolatban vállalt kötelezettségek, a jogrendszerből adódóan, csak az alap megszűnése napján alkalmazandók, azaz annak létrehozásától számított négy év múlva, 2014. március 30-án ⁽⁸⁾.
- (39) 2010. február 1-jén a Portugál Értékpapír-piaci Bizottság (a továbbiakban: PÉB) jóváhagyta a fentiekben leírt KBA létrehozását, az alap kezelőjeként a Privado Fundos – Sociedade Gestora de Fundos de Investimento, S.A.-t, az alap letéteményeseként a Banif – Banco de Investimento, S.A.-t jelölve meg,
- (40) A KBA 2010. március 30-án jött létre.
- (41) 2010. április 16-án a Portugál Bank közleményt adott ki, amely megállapítja, hogy a BPP banki engedélyét az április 15-i határozattal visszavonták, mivel a bank szerkezetátalakítása vagy újbóli tőkésítése lehetetlen. Április 22-én a Portugál Bank az illetékes bíróságnál (Tribunal de Comércio de Lisboa) kérte a BPP felszámolását, ezzel egyidőben előterjesztve a felszámoló bizottság kinevezésére irányuló javaslatot. A BPP felszámolása követi a kifejezetten bankintézményekre vonatkozó portugál felszámolási szabályokat. A portugál hatóságok becslése szerint a vonatkozó jogszabályokban meghatározott különféle jogi lépések miatt a felszámolás körülbelül egy évig tarthat.

⁽⁷⁾ Lásd az 1. lábjegyzetet.

⁽⁸⁾ A portugál hatóságok szerint ezt az időpontot a KBA létrehozásától számított legfeljebb tíz éves időszakra lehet kiterjeszteni.

- (42) 2010. május 13-án a portugál hatóságok tájékoztatták a Bizottságot, hogy a hitelmegállapodás⁽⁹⁾ alapján a bankszindikátus lehívta a garanciát, és Portugália május 7-én kifizette a 450 millió EUR-t a hat bank számára. A portugál állam megállapította, hogy már megtette a szükséges lépéseket ahhoz, hogy hitelezőként érvényt szerezzen kivételezett és elsőbbségi jogainak a garanciával kapcsolatos biztosíték tekintetében, mivel követeléseit az illetékes bíróság elé terjesztette⁽¹⁰⁾.

3. A BIZOTTSÁG HATÁROZATA A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁSRÓL

- (43) A hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló, 2009. november 10-i határozatában a Bizottság előterjesztette előzetes értékelését és a szóban forgó intézkedések közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban felmerült kételyeket. A vitatott intézkedések a következők:

- A garancia árképzése, amely a bankokról szóló közlemény⁽¹¹⁾ szerint általában megkövetelt szint alatt volt. A Bizottságnak kétségei vannak afelől, hogy a kockázatok figyelembe véve megfelelő volt-e az ellentételezés. A Bizottság az ilyen árképzést csak Portugália azon kötelezettségvállalása alapján hagyta jóvá, amely szerint olyan szerkezetátalakítási tervet nyújt be, amely hosszú távon megfelelően kezeli ezt az előnyt.
- A tény, hogy Portugália nem nyújtotta be a szerkezetátalakítási tervet annak ellenére, hogy a 2009. október 6-án kelt levélben hivatalos emlékeztetőt kapott.
- A garancia meghosszabbítása (2009. június 5-én) a Bizottság által eredetileg jóváhagyott hat hónapos időszakon túl.

4. PORTUGÁLIA ÉSZREVÉTELEI

- (44) A hivatalos vizsgálati eljárás megindításával kapcsolatos észrevételeikben a portugál hatóságok azzal érveltek, hogy tudatában voltak a Bizottsággal szembeni azon kötelezettségüknek, amelyeket a BPP szerkezetátalakítási tervének benyújtásával kapcsolatban vállaltak. A 2010. április 13-i beadványuk szerint azonban a szerkezetátalakítási terv előterjesztésére vonatkozó végső kötelezettség a BPP-re hárult (a Portugál Bank jóváhagyásával), a portugál állam kötelezettsége csak a terv Bizottságnak való benyújtására vonatkozott. A portugál hatóságok egyszerűen azért nem nyújtották be a Bizottságnak a

BPP által előterjesztett szerkezetátalakítási tervet, mivel azt a Portugál Bank nem hagyta jóvá. Függetlenül a portugál állam azon politikai erőfeszítéseitől, amelyek arra irányultak, hogy a BPP valóban teljesítse a Portugál Bankkal, az állammal, és végezetül a Bizottsággal szemben fennálló kötelezettségeit, nem tudtak megfelelni a tájékoztatásra való felszólításnak, amelyet a 2009. november 10-i bizottsági határozat foglalt magában.

- (45) A BPP számára nyújtott állami támogatás tekintetében Portugália azzal érvel, hogy az összhangban volt – és van – a belső piaccal az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint, amennyiben azt a nemzeti pénzügyi rendszer stabilitásának garantálása érdekében nyújtották, az európai történések összefüggésében.
- (46) A 450 millió EUR-s kölcsönre nyújtott állami garancia meghosszabbításai tekintetében Portugália azon a véleményen van, hogy ezek nem minősülnek új állami támogatásnak, hiszen nem változtak meg azok a körülmények, amelyek alapján a Bizottság az állami támogatást jóváhagyta. A – kétszer meghosszabbított – állami garancia feltételei változatlanok maradtak: i. a kölcsön értéke nem növekedett; ii. a kölcsönre vonatkozó kötelezettségeket nem módosították⁽¹²⁾; iii. a garanciaszerződés alapján a garancia csak a tőke és a kamatok utolsó kifizetése időpontjától számított harminc napot követően jár le, és a Bizottság tisztában volt azzal, hogy a hitelmegállapodás két évre szólt⁽¹³⁾.
- (47) Az állami támogatás kiterjesztése bejelentésének elmulasztásával kapcsolatban a portugál hatóságok úgy érvelnek, hogy a hitelmegállapodás megújítása nem a portugál államtól, hanem a bankszindikátustól és a BPP-től függött, és a garancia meghosszabbításának elmaradása ugyanolyan negatív következményekkel járt volna, mint amelyek az állami támogatási intézkedés esetében teljes mértékben indokolták a Bizottság jóváhagyását. Ezenfelül Portugália úgy véli, hogy a garancia meghosszabbításának esetei a hitelmegállapodást szabályozó szerződésnek megfelelően automatikusak voltak, azokat a bankszindikátussal szemben a jogbiztonság érdekében mégis formalizálták.
- (48) Ezenfelül a portugál hatóságok szerint a meghosszabbítások (még akkor is, ha azokra új támogatásként tekintenek) nem vezettek gazdasági előnyhöz, mivel a BPP gyakorlatilag nem működött, legalábbis 2008. december 1-jét követően. Így a támogatás – a meghosszabbítással vagy anélkül – „nem nyújtott gazdasági előnyt a BPP számára, illetve versenytársaival szemben nem erősítette meg a BPP helyzetét azon egyszerű oknál fogva, hogy a BPP nem működött a piacon, és ennek következtében nem állt versenyben a többi bankkal”⁽¹⁴⁾. Portugália tehát úgy véli, hogy az intézkedés nem befolyásolta sem a versenyt, sem pedig a tagállamok közötti kereskedelmet.

⁽⁹⁾ A hitelmegállapodás biztosította, hogy a BPP felszámolása, illetve fizetésképtelensége maga után vonja a BPP számára garantált összeg idő előtti kifizetését (16. cikk). A portugál hatóságok szerint az, hogy a Portugál Bank visszavonta a BPP banki engedélyét, pontosan ilyen felszámolást jelent, tehát a szerződés szerint a kölcsön összege esedékessé vált és azt a hitelmegállapodás szerint képviselőként fellépő bank igénybe vette.

⁽¹⁰⁾ Lásd a 2010. június 15-i válasz 8. oldalát.

⁽¹¹⁾ A Bizottság közleménye – Az állami támogatásokról szóló szabályoknak a pénzügyi intézetek vonatkozásában a jelenlegi pénzügyi világválsággal összefüggésben tett intézkedésekre történő alkalmazása (a bankokról szóló közlemény) (HL C 270., 2008.10.25., 8. o.).

⁽¹²⁾ A 2010. július 15-i válasz II – 1. és 2. része.

⁽¹³⁾ A 2010. április 13-i válasz II – 1.2. része.

⁽¹⁴⁾ A 2010. június 15-i válasz.

(49) Az érdekelt felek észrevételeivel kapcsolatos megjegyzéseikben (lásd lent) a portugál hatóságok megállapították, hogy a 450 millió EUR összegű kölcsönt átlátható módon használták fel annak érdekében, hogy a továbbgyűrűzést elkerüljék, és eleget tegyenek a BPP mérlegében 2008. november 24-én bevezetett kötelezettségeknek.

(50) A portugál hatóságok azt is megjegyezték, hogy Portugália a BPP felszámolási eljárása részeként gyakorolni fogja jogait a garanciához kapcsolódó biztosítékok felett. A BPP elsőbbségi hitelezőjeként Portugália biztos abban, hogy képes lesz a hitelező bankoknak kifizetett 450 millió EUR-s kölcsön teljes összegét visszanyerni. Ebben a tekintetben a portugál hatóságok megjegyzik, hogy a biztosíték értéke 2010. május 7-én 20 %-kal magasabb volt, mint a garantált kölcsön teljes összege.

(51) Az állam azon kötelezettségvállalása tekintetében, amely a KBA-hoz csatlakozott azon ügyfelek 250 000 EUR-ig terjedő veszteségeinek kompenzációjára vonatkozott, akik birtokában abszolút hozamú eszközök voltak, Portugália azzal érvel, hogy ez a kötelezettségvállalás nem minősül állami támogatásnak, mivel: i. nem foglal magában sem a KBA alapkezelő társaságának, sem pedig a piacon tevékenykedő más szervnek juttatott állami forrásokat; ii. szabályos és elfogadott mechanizmusról van szó, amely a befektetőket kompenzáló rendszer logikus kiterjesztése; iii. a nemzeti és európai jogi követelményeknek megfelelően nem eredményez gazdasági előnyöket azon befektetők számára, akikre általánosan és kizárólagos feltételekkel irányul, valamint a piaci vagy tagállamok közötti verseny torzulásához sem vezet.

(52) Ezenfelül – Portugália érvelése szerint – e kötelezettségvállalást követően a KBA ügyfeleinek történt tényleges kifizetések minimálisak, ha egyáltalán sor kerül rájuk. A portugál hatóságok úgy ítélik meg, hogy a 250 000 EUR-s biztosítási fedezet olyan intézkedés, amely a KBA ügyfeleiben hivatott bizalmat kelteni, és amely a legtöbb esetben azonban nem vezet tényleges kifizetéshez. Egy konzervatív forgatókönyv esetén, amely azon a feltételezésen alapul, hogy a KBA eszközeinek 2009. októberi értéke az elkövetkező négy évben tovább csökken, Portugália számításai szerint az ügyfelenkénti legmagasabb kifizetés körülbelül 68 000 EUR lenne. Kedvezőbb forgatókönyvek mellett egyáltalán nem kerülne sor kifizetésekre.

5. MÁS KÖZVETLEN ÉRDEKELTEK ÉSZREVÉTELEI

(53) A hivatalos eljárás megindításáról szóló, 2009. november 10-i bizottsági határozat 6. cikke alapján 2010. április 6-án a Bizottság kézhez kapta a kellően azonosított harmadik felek észrevételeit, akik személyazonosságuk bizalmas kezelését kérték. A hivatalos vizsgálati eljárás megindításával kapcsolatos észrevételeikben a harmadik felek kiemelték, hogy egyetlen olyan feltételt (a legfeljebb hat hónapos időtartamot és a szerkezetátalakítási terv benyújtását) sem tartottak tiszteletben, amelyek alapján a kölcsönre vonatkozó állami garanciát odaítélték. A benyújtott észrevételek szerint ezért a támogatás jogeltes volt, és a Bizottságnak fel kell szólítania Portugáliát

a garancia megszüntetésére. Ezen felül a 450 millió EUR-t – a bank szerkezetátalakítása helyett – a BPP egyes ügyfeleinek kifizetésére használták fel, büntetve ezzel a többi ügyfelet.

6. ÉRTÉKELÉS

6.1. Az intézkedések állami támogatásnak való minősítése

(54) Az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése megállapítja:

„Ha a Szerződés másként nem rendelkezik, a belső piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzíja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”

(55) Az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének alkalmazhatósága érdekében olyan, az államnak betudható támogatási intézkedésnek kell fennállnia, amelyet állami forrásból nyújtottak, érinti a tagállamok közötti kereskedelmet és bizonyos vállalkozásoknak szelektív előnyben részesítése által a belső piacon torzíja a versenyt.

6.1.1. A 450 millió EUR összegű kölcsönre nyújtott állami garancia

(56) A Bizottság emlékeztet arra, hogy már a megmentési célú támogatásról hozott, 2009. március 13-i határozatában megállapította, hogy az állami garancia állami támogatásnak minősül⁽¹⁵⁾. Az intézkedést állami forrásokból finanszírozzák, mivel Portugália által nyújtott állami garanciát foglal magában. Az, hogy a portugál állam 2010. május 13-án (lásd a (42) preambulumbekendést) valóban kifizette a bankszindikátust, egyértelműen bizonyítja, hogy állami forrásokat használtak fel.

(57) A megmentési célú támogatásról hozott, 2009. március 13-i határozat⁽¹⁶⁾ szintén megállapította, hogy az állami garancia lehetővé tette a BPP számára, hogy hasonló körülmények között lévő vállalkozások számára a piacon általában rendelkezésre álló pénzügyi feltételeknél kedvezőbben jusson hozzá a kölcsönhöz abban a valószínűtlen esetben (ahogy azt a portugál hatóságok is elismerték), ha az ilyen kölcsön egyáltalán rendelkezésre állt volna. E tekintetben a megmentési célú támogatásról hozott határozat már megállapította, hogy a 20 bázispontnak megfelelő díj jóval az Európai Központi Bank 2008. október 20-i ajánlása alkalmazásából eredő szint alatt volt. A biztosítékok magas szintje ellenére a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az állami garancia ellentételezése jelentősen alacsonyabb volt annál, mint amekkorát a súlyos helyzetbe került bankok esetében általában megfelelőnek tartanak. Az ellentételezést csak a megmentési szakaszban tekintették megfelelőnek, azzal a feltétellel, hogy a szerkezetátalakítási tervet 2009. június 5-ig benyújtják.

⁽¹⁵⁾ A határozat 21–24. preambulumbekendése.

⁽¹⁶⁾ A 34., 38. és 39. preambulumbekendés.

(58) A többi bankkal ellentétben, amelyek nem élveztek kölcsönökhöz nyújtott állami garanciát, a BPP gazdasági előnyhöz jutott azáltal, hogy az állami garanciára kiszabott díj a piaci szintnél alacsonyabb volt.

(59) Nem elfogadható a portugál hatóságok által előterjesztett érv, amely szerint a BPP 2008. december 1-jét követően nem működött a piacon. Mivel a BPP banki engedélyét a Portugal Bank csak 2010. április 15-én vonta vissza, a BPP rövid időn belül beléphetett, illetve újra beléphetett volna a piacra. A BPP helyreállítási tervei, amelyet 2008. decembere és 2009. áprilisa között nyújtottak be, valóban azt mutatják, hogy a banknak lehetősége volt gazdasági tevékenységet folytatni a megmentési intézkedés következményeként. A BPP tevékenysége, valamint a nemzeti és nemzetközi pénzügyi piacokon betöltött szerepe miatt lehetséges, hogy ez az előny az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében hatással van a versenyre és a tagállamok közti kereskedelemre. A BPP csak 2010. április 15-től, azaz a banki engedélye visszavonásával veszítette el a képességét, hogy újra belépjen a piacra és esetleg torzítsa a versenyt és befolyásolja a tagállamok közötti kereskedelmet.

(60) A fentiek alapján a Bizottság arra a következtetésre jut, hogy az állami garancia gazdasági előnyhöz juttatta a BPP-t azáltal, hogy Portugáliának tulajdonítható állami forrásokat használtak fel. Ez az előny az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében a verseny és a tagállamok közti kereskedelem torzításával fenyeget. Az intézkedés ezért állami támogatásnak minősül.

6.1.2. A KBA ügyfeleinek nyújtott 250 000 EUR garancia

(61) A fentieknek megfelelően ezen intézkedés kedvezményezettjei azon ügyfelek, akik az abszolút hozamú termékekbe fektettek be, és akik a KBA-hoz való csatlakozást választották. A Portugália által végrehajtott megoldás hiányában a KBA ügyfelei esetében fennállt volna a kockázat, hogy nem kapják meg a kifizetéseket, illetve valószínűbb, hogy kisebb összeghez jutottak volna hozzá, mint a garancia alapján. Portugália saját becslése szerint valószínű, hogy a KBA ügyfeleinek megtérüléseit a garancia növelte. A KBA ügyfelei tehát az intézkedés folytán előnyhöz jutottak.

(62) Az állami támogatásra vonatkozó szabályok értelmében a pénzeszközök elhelyezésének pusztán ténye azonban nem feltétlenül minősül kereskedelmi tevékenységnek, és Portugália beadványa szerint a KBA-ban résztvevők valóban olyan egyének, akik nem vállalkozások. Amennyiben azonban a KBA keretében kifizetett, állami garanciával fedezett összegek kedvezményezettjei vállalkozások, akkor ezen összegek állami támogatásnak minősülhetnek.

(63) A Portugália által rendelkezésre bocsátott számadatok azonban egyértelműen mutatják, hogy az állam általi kifizetések jóval a 200 000 EUR-s *de minimis* küszöbérték alatt lesznek a három éves időszak alatt⁽¹⁷⁾, mihelyt

figyelembe veszik a befektetők kompenzációjának rendszere és a betétgarancia alap által nyújtott fedezetet, valamint azt a valószínű összeget, amelyet a befektetők – megbízható feltételezések szerint – az alapul szolgáló pénzeszközökből visszaszereznek.

6.2. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerinti összegegyeztetettség

6.2.1. A 450 millió EUR összegű kölcsönre nyújtott állami garancia

(64) Portugália úgy érvel, hogy a támogatástartalmat az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja szerint kell értékelni, amely lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy a támogatást a belső piaccal összegegyeztetettségnek tekintse, ha az „egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás”. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a Törvényszék hangsúlyozta, hogy az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontját korlátozottan kell alkalmazni és egy tagállam teljes gazdaságában bekövetkezett zavar megoldására kell irányulnia⁽¹⁸⁾.

(65) A Bizottság már tudomásul vette, hogy a jelenlegi pénzügyi világválság komoly zavart okozhat egy tagállam gazdaságában, és a bankokat támogató intézkedések e zavar elhárítására alkalmasnak ítéltetők. Mindezt már megerősítette a – Bizottság által elfogadott – bankokról szóló közlemény⁽¹⁹⁾, a feltőkésítési közlemény⁽²⁰⁾, az értékesített eszközökről szóló közlemény⁽²¹⁾ és a szerkezetátalakításról szóló közlemény⁽²²⁾. Az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontja jogalapul szolgálhat tehát a rendszerben bekövetkezett válság megoldása érdekében hozott intézkedésekre. Konkrétan

⁽¹⁸⁾ Az alapelvek tekintetében lásd a T-132/96. és T-143/96. sz. *Freistaat Sachsen és Volkswagen AG kontra Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítéletet (EBHT 1999., II-3663. o., 167. pont), a C 47/1996 sz. *Crédit Lyonnais* ügyben 1998. május 20-án hozott bizottsági határozatot (HL L 221., 1998.8.8., 28. o., (10.1) bekezdés), a C 28/2002 sz. *Bankgesellschaft Berlin* ügyben 2004. február 18-án hozott bizottsági határozatot (HL L 116., 2005.5.4., 1. o., (153) és az azt követő preambulumbekendések) és a C 50/2006 sz. *BAWAG* ügyben 2007. június 27-én hozott bizottsági határozatot (HL L 83., 2008.3.26., 7. o., (166) preambulumbekendés). Lásd még az NN 70/2007 sz. *Northern Rock* ügyben 2007. december 5-én hozott bizottsági határozatot (HL C 43., 2008.2.16., 1. o.), az NN 25/2008 sz. *WestLB-nek nyújtott megmentési támogatás* ügyben 2008. április 30-án hozott bizottsági határozatot (HL C 189., 2008.7.26., 3. o.) és a C 9/2008 sz. *SachsenLB* ügyben 2008. június 4-én hozott bizottsági határozatot (HL L 104., 2009.4.24., 34. o.).

⁽¹⁹⁾ A Bizottság közleménye – Az állami támogatásokról szóló szabályoknak a pénzügyi intézetek vonatkozásában a jelenlegi pénzügyi világválsággal összefüggésben tett intézkedésekre történő alkalmazása (HL C 270., 2008.10.25., 8. o.).

⁽²⁰⁾ A Bizottság közleménye – A pénzügyi intézetek feltőkésítése a jelenlegi pénzügyi válságban: a támogatás szükséges minimális szintre történő korlátozása és az indokolatlan versenytorzulás kiküszöbölését célzó biztosítékok (HL C 10., 2009.1.15., 2. o.).

⁽²¹⁾ A Bizottság közleménye az értékesített eszközök közösségi bank-szektorban történő kezeléséről (HL C 72., 2009.3.26., 1. o.).

⁽²²⁾ A Bizottság közleménye a pénzügyi szektor életképességének helyreállítása és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedések értékelése az állami támogatási szabályok alapján (HL C 195., 2009.8.19., 9. o.).

⁽¹⁷⁾ A Bizottság 1998/2006/EK rendelete (2006. december 15.) a Szerződés 87. és 88. cikkének a *de minimis* támogatásokra való alkalmazásáról (HL L 379., 2006.12.28., 5. o.).

a portugál gazdaság esetében szintén ez volt a jogalapja azoknak a különféle bizottsági határozatoknak, különösen a portugál feltőkésítési program és annak meghosszabbítása jóváhagyásáról szóló, 2010. márciusi határozatnak⁽²³⁾, amelyek a pénzügyi válság elhárítása érdekében a portugál hatóságok által hozott intézkedéseket hagyták jóvá.

- (66) A jelenlegi üggyel kapcsolatban a Bizottság azt is megjegyzi, hogy a megmentési célú támogatásról hozott határozatában értékelte az EUMSZ 107. cikke (3) bekezdésének b) pontját, és azt alkalmazandónak találta, mivel a teljes portugál pénzügyi rendszert negatívan befolyásolhatta, hogy a BPP nem volt képes eleget tenni pénzügyi kötelezettségeinek (lásd a megmentési célú támogatásról hozott határozat 33–45. preambulumbekkezdését).
- (67) Miközben az ismételt felkérések és a tájékoztatásnyújtási felszólítás ellenére sem nyújtotta be a szerkezetátalakítási tervet (lásd a fenti (30)–(32) preambulumbekkezdést), Portugália kétszer is meghosszabbította a garanciát előzetes bejelentés és a Bizottság jóváhagyása nélkül.
- (68) Nem elfogadhatóak a portugál hatóságok érvei, amelyek szerint a Bizottság tisztában volt azzal, hogy a szerződés szerint a garancia további két évig nyújtható, és hogy az állami garanciában lényeges változás nem történt. A megmentési célú támogatásról hozott határozat az állami támogatás jóváhagyását a portugál hatóságok azon kötelezettségéhez kötötte, amely szerint a szerkezetátalakítási tervet hat hónapon belül benyújtják. E kötelezettségüknek a portugál hatóságok nem tettek eleget.
- (69) Ezenfelül az, hogy az állami garanciának a bankszindikátus és a BPP határozata alapján történő megújításáról szerződés rendelkezik, nem mentesíti Portugáliát sem azon pontos és egyértelmű kötelezettségei alól, amelyeket a Bizottsággal szemben vállalt és amelyekre a Bizottság a megmentési célú támogatásról hozott határozatot alapozta, sem pedig az EUMSZ 108. cikkének (3) bekezdése szerinti kötelezettségei alól.
- (70) A megmentési célú támogatásról hozott határozat alapjául szolgáló kötelezettségek fényében elfogadhatatlan Portugáliának a szerkezetátalakítási terv benyújtására vonatkozó kötelezettség tekintetében képviselt álláspontja, amely szerint egyetlen feladata csak a terv továbbítása volt a Bizottsághoz. Mindenesetre tény marad, hogy a szerkezetátalakítási tervet nem nyújtották be a megmentési célú támogatásról hozott határozatban megszabott időn belül, ezért a jóváhagyás alapja megszűnt.

⁽²³⁾ Lásd a portugál hitelintézetek feltőkésítési programjának jóváhagyását, az N 556/2008 sz. ügyben 2009. május 20-án hozott bizottsági határozatot (HL C 152., 2009.7.7., 4. o., különösen a 65–67. preambulumbekkezdést), valamint annak meghosszabbítását az N 80/2010 sz. ügyben 2010. március 17-én hozott bizottsági határozatban (HL C 119., 2010.5.7., 2. o.).

- (71) A garancia árképzése a bankokról szóló közlemény szerint általában megkövetelt szint alatt volt ahhoz, hogy összeegyeztethető támogatásnak tekintsék, és a megmentési célú támogatásról hozott határozatban a Bizottság az árképzés ezen szintjét csak Portugália azon kötelezettségvállalása alapján fogadta el, hogy az ország szerkezetátalakítási vagy felszámolási tervet nyújt be, amely kellőképpen minimalizálta volna a verseny torzulását. 2009. június 5-ig egyetlen ilyen tervet sem nyújtottak be, ezért a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy sem a Portugália által 2008. december 5-én nyújtott garancia, sem pedig annak 2009. június 5-ét követő meghosszabbítása nem egyeztethető össze a belső piaccal.

- (72) Bár Portugália nem nyújtotta be a BPP szerkezetátalakítási tervét, a portugál hatóságok olyan információkat szolgáltatottak, amelyek bizonyítják, hogy a BPP banki engedélyének visszavonásával 2010. április 15-én megkezdett felszámolási eljárás a bank felszámolásához vezet. Ezenfelül a BPP részvényesei nem részesülnek semmilyen kompenzációban azon összegek felett, amelyek magából a felszámolási eljárásból erednek. Ezen információ alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a jövőben a BPP tekintetében nem fenyeget a verseny torzulásának kockázata. Ez a következtetés azonban nem orvosolja azt, hogy a Portugália által 2008. december 5. és 2010. április 15. között nyújtott intézkedés nem összeegyeztethető.

A támogatás összege

- (73) A kölcsön kamatai piaci értékének meghatározásához a Bizottság értékelését a referencia-kamatláb és a leszámítolási kamatláb megállapítási módjának módosításáról szóló bizottsági közleményre⁽²⁴⁾ alapozta. A Bizottság olyan referencia-kamatlábát állapít meg, amely a szokásos biztosítékkal fedezett közép és hosszú lejáratú kölcsönök után a piacon felszámított kamatlábak átlagos szintjét hivatott tükrözni. Ez a referencia-kamatláb olyan minimális kamatláb, amely megemelhető bizonyos, kockázattal járó esetekben, például nehéz helyzetben lévő vállalkozások esetén, vagy ha a bankok által rendszerint megkövetelt biztosíték nem áll rendelkezésre. Kivételes körülmények között a garancia támogatástartalma elérheti a garancia által ténylegesen fedezett összeget.
- (74) A garancia lehetővé tette a BPP számára, hogy a piacon megszokottakhoz képest kedvezőbb pénzügyi feltételekkel jusson hozzá a kölcsönhöz. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a garancia támogatástartalma kiszámítható annak megállapításával, mekkora volt a különbség a garantált kölcsön után ténylegesen felszámított kamatláb és a között a kamatláb között, amelyet a BPP-nek kellett volna a kölcsön után fizetnie piaci körülmények között, azaz garancia nélkül. Ez a különbség felelne meg annak a prémiumnak, amit egy piacgazdasági szabályoknak megfelelően cselekvő kezes ezekért a kezességekért kért volna.

⁽²⁴⁾ HL C 14., 2008.1.19., 6. o.

(75) Jelen ügyben a Bizottság úgy véli, hogy a garancia nélkül a BPP olyan kamatot fizetett volna, amelynek értéke megfelel a referencia-kamatláb plusz 400 bázispontnak, mivel olyan vállalkozásról volt szó, amely nehézséggel tudott nagy értékű biztosítékot szolgáltatni. A Bizottság szerint a 400 bázisponttal való kiegészítés megfelelő, tekintettel a kölcsönre kiszabott magas értékű biztosítékra (lásd a (17) preambulumbekendést), amely megnövelte annak esélyét, hogy a hitelező számára legalább a kölcsön egy része megtérüljön a BPP nehéz helyzete ellenére. A garancia támogatástartalma tehát magában foglalja a referencia-kamatláb plusz 400 bázispont és a garantált kölcsön után ténylegesen felszámított kamatláb (EURIBOR + 100 bázispont) közötti különbséget, a garanciáért ténylegesen fizetett ár, azaz 20 bázispont levonása után.

(76) Ebben az összefüggésben a Bizottság azt is megjegyzi, hogy Portugália kijelentette, már érvényesítette a szükséges kéréseit annak érdekében, hogy érvényre juttassa a kivételezett és elsőbbségi jogait, amelyeket a BPP által nyújtott biztosíték felett élvez, és a továbbiakban is megteszi ezt mindaddig, amíg vissza nem nyeri a kölcsön teljes összegét⁽²⁵⁾. A Bizottság megítélése szerint Portugália köteles ezt megtenni annak érdekében, hogy érvényt szerezzen a garanciamegállapodásban foglalt rendelkezéseknek; amennyiben a kölcsön teljes összegének visszanyerése érdekében nem sikerül érvényt szereznie a biztosíték feletti jogainak, akkor azt a BPP számára nyújtott állami támogatásnak lehet tekinteni.

6.3. A 450 millió EUR-s kölcsön BPP általi felhasználása

(77) A hivatalos eljárás megindításáról szóló bizottsági határozatra vonatkozó észrevételeit megküldő érdekelt harmadik fél állítása szerint a 450 millió EUR-s kölcsönt a BPP szerkezetátalakítása helyett a bank bizonyos ügyfeleinek kifizetésére használták fel, szankcionálva ezzel a többit. A portugál hatóságok arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a kölcsönt a BPP azon hitelezőinek kifizetésére használták, akiknek a hitele esedékes volt, illetve akik hitelkerete lejárt, és akik nem kívántak további hiteleket nyújtani vagy hitelkeretüket megújítani. A Bizottság nem talált az érdekelt harmadik fél állításait megalapozó semmilyen bizonyítékot.

7. KÖVETKEZTETÉS

(78) A fentiek fényében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a BPP-nek nyújtott állami garancia az EUMSZ 107. cikke (1) bekezdésének értelmében állami támogatásnak minősül, és nem egyeztethető össze a belső piaccal.

8. VISSZAFIZETTES

(79) A 659/1999/EK rendelet 14. cikkének (1) bekezdése szerint, amennyiben a jogellenes támogatások esetén elutasító határozat születik, a Bizottság dönt arról, hogy

az érintett tagállam hozza meg a szükséges intézkedéseket a támogatásnak a kedvezményezettől történő visszavételére. Csak a belső piaccal össze nem egyeztethető támogatást kell visszafizettetni.

(80) A visszafizetetés célja a támogatásnyújtást megelőző állapot visszaállítása. Az eredeti állapot visszaállítása akkor következik be, amikor a BPP visszafizeti az össze nem egyeztethető támogatást, miáltal elveszíti azokat az előnyöket, amelyeket a versenytársaival szemben élvezett. A visszafizetendő összegnek meg kell szüntetnie a BPP számára nyújtott gazdasági előnyt.

(81) Az EK-Szerződés 87. és 88. cikkének a kezességvállalás formájában nyújtott állami támogatásra való alkalmazásáról szóló bizottsági közlemény⁽²⁶⁾ (a továbbiakban: a kezességvállalásról szóló közlemény) 3.1. pontja szerint egyedi állami garancia esetén a támogatástartalom értékelését a garancia és a kölcsön feltételei viszonylatában kell elvégezni. Mivel a BPP a garancia nyújtásának idején súlyos pénzügyi nehézségekkel küzdött, nagyon valószínűtlen, hogy a vállalkozás a piacon az állam közbeavatkozása nélkül banki kölcsönhöz jutott volna.

(82) Elfogadható referenciaértéket kell megállapítani a támogatás összegének pontos számszerűsítéséhez, mivel az állami garanciáért fizetett ellentételezés megfelelő piaci ára nem meghatározható. A kezességvállalásról szóló közlemény 3.2. pontjában meghatározottak szerint adott évben a „pénzben kifejezett támogatástartalom” ugyanolyan módon számítható ki, mint a kedvezményes kamatozású kölcsön támogatástartalma. Tehát a támogatás összege egy elméleti piaci kamatláb és az állami kezességvállalásnak köszönhetően – az esetlegesen kifizetett díjak levonása után – elért kamatláb különbségként számítható ki.

(83) Jelen ügyben – a BPP pénzügyi nehézségeit tekintve és a nyújtott biztosítékok figyelembevételével – a BPP-nek a kölcsönért piaci feltételek mellett, azaz kezességvállalás nélkül, a referencia-kamatlábát, valamint 400 bázispontot kitevő kockázati felárat kellett volna fizetnie. A támogatás összegét tehát ezen elméleti piaci kamatláb és a kezességvállalással biztosított kölcsön után ténylegesen felszámított kamatláb (azaz EURIBOR + 100 bázispont) közötti különbségként kell kiszámítani, a garanciáért ténylegesen fizetett ár, azaz 20 bázispont levonása után.

(84) Maga a kölcsön teljes összege tekintetében, a portugál hatóságok szerint a portugál állam ezidáig minden szükséges intézkedést és lépést megtett annak érdekében, hogy érvényt szerezzen elsőbbségi jogainak, amelyeket a BPP által nyújtott biztosíték felett élvez (amelynek értékét jóval a kölcsön értéke felettinek becsülték)⁽²⁷⁾. A Bizottság feltételezi, hogy a portugál állam továbbra is érvényt szerez e jogainak, a felszámolási eljárás során visszaszerezve ezzel a kölcsön teljes összegét, ahogy azt a 2010. június 15-i válaszában maga is megállapította⁽²⁸⁾.

⁽²⁶⁾ HL C 155., 2008.6.20., 10. o.

⁽²⁷⁾ Lásd a portugál hatóságok 2010. június 15-i válaszában 8. oldalát.

⁽²⁸⁾ Lásd a 13. oldalt.

⁽²⁵⁾ Lásd a 2010. június 15-i válasz 8. és 13. oldalát.

(85) A (83) bekezdésben említett összeg nem más, mint a visszafizetendő összeg, valamint az erre az összegre ténylegesen járó kamat a támogatás kedvezményezett rendelkezésére bocsátásának eredeti időpontjától (2008. december 5.) a visszatérítés tényleges időpontjáig tartó időszakra vonatkozóan. A kamat nem lehet alacsonyabb a 659/1999/EK tanácsi rendelet végrehajtásáról szóló, 2004. április 21-i 794/2004/EK bizottsági rendelet ⁽²⁹⁾ 9. cikke szerint kiszámított összegnél,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A 450 millió EUR-s kölcsönrel kapcsolatban Portugália által az Európai Unió működéséről szóló szerződés 108. cikke (3) bekezdésének megsértésével a Banco Privado Português számára jogellenesen nyújtott garancia nem egyeztethető össze a belső piaccal.

2. cikk

(1) Portugáliának vissza kell fizetnie a kedvezményezett az 1. cikkben említett támogatást.

(2) A visszafizetendő összeget a kedvezményezett rendelkezésére bocsátásának eredeti időpontjától a tényleges visszafizetés időpontjáig tartó időszakra vonatkozóan kamat terheli.

(3) A kamatot a 794/2004/EK rendelet V. fejezetével összhangban konszolidált alapon kell kiszámítani.

3. cikk

(1) Az 1. cikkben említett támogatás visszafizetésének haladéktalanul és hatékonyan kell megtörténnie.

(2) Portugália biztosítja, hogy e határozatot az arról való értesítéstől számított négy hónapon belül végrehajtják.

4. cikk

(1) E határozatról való értesítéstől számított két hónapon belül Portugália a Bizottság rendelkezésére bocsátja az alábbi információkat:

a) a kedvezményezett által visszafizetendő teljes összeg (alapösszeg és kamatok);

b) a határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedések részletes leírása;

c) dokumentumok, amelyek bizonyítják, hogy Portugália érvényt szerzett elsőbbségi jogainak a garanciával összefüggésben a BPP által felajánlott biztosíték felett.

(2) Portugáliának az 1. cikkben említett támogatás visszafizetéséig rendszeresen tájékoztatnia kell a Bizottságot az e határozatnak való megfelelés érdekében hozott nemzeti intézkedésekről. Portugáliának – a Bizottság egyszerű kérésére – azonnal be kell nyújtania a határozatnak való megfelelés érdekében már meghozott és tervezett intézkedésekre vonatkozó információkat. Részletes információkkal kell szolgálnia a támogatás és a kamat összegeiről, amelyeket a kedvezményezett már visszafizetett.

5. cikk

Ennek a határozatnak a Portugál Köztársaság a címzettje.

Kelt Brüsszelben, 2010. július 20-án.

a Bizottság részéről

Joaquín ALMUNIA

alelnök

⁽²⁹⁾ HL L 140., 2004.4.30., 1. o.